

VANTAAN KUTOJAT RY.– VANDA VÄVARE RF:N HISTORIIKKI

”Yksikään ei lähde täältä ennen kuin kutojien yhdistys on perustettu.” Nämä olivat **Liisa Mäkisen** perustamissanat Vantaan kutojat – Vanda vävare yhdistykselle. Tähän tilanteeseen oli tultu, kun Vantaan kaupunki ryhtyi 1990-luvun alussa siirtämään kudonta-asemaa pois Vantaankosken vanhalta koululta kirjaston tieltä.

Taistelu kudonta-aseman säilyttämiseksi

Apulaiskaupunginjohtaja Seppo Heinänen ajoi kudonta-aseman lopettamista ja yhdistämistä Myyrmäessä toimivaan kudonta-asemaan. Kehäsanomien silloinen **päätoimittaja Matti Vanhanen** kirjoitti 25.3.1990 lehdessään kudonta-aseman puolesta: ”Käsityöperinteen vaaliminen sukupolvelta toiselle on sellainen kulttuuritehtävä, jota koulut ja yhteiskunnan virallinen koneisto eivät pysty takaamaan. Yhteiskunnan pitää kyetä luomaan toiminnalle arvoisensa puitteet.”

Kudonta-aseman asiakkaat ehdottivat kaupungille siirtoa mm. Övre Nybackan vanhaan myllyyn Vantaankosken partaalta siinä onnistumatta. Vanhaa myllyä pidettiin liian historiallisena kangaspuille. Vantaan kaupunginhallitus päätti 4.4.1990 yhdistää Vantaankosken kudonta-aseman toiminnan jo Myyrmäessä toimivan kudonta-aseman tiloihin.

Kutojat vastustivat peräänantamattomasti siirtoa Myyrmäkeen. **Vantaan kaupunginjohtaja Pirjo Ala-Kapee** joutui vastaamaan kutojien edustajien protestiin. **Teuvo Åhman** oli valittu kutojien puhemieheksi. Poliitikkoja, joita haastettiin Ala-Kapeen lisäksi, olivat **Kaarina Dromberg** sekä **apulaiskaupunginjohtaja Ritva Markkula**. **Ritva Markkula** totesi olleensa keskustelemassa uransa hankalimmasta asiasta. Kesäkuussa 1990 taisteltiin vielä aseman säilyttämisestä.

Lobbaus oli Vantaan kutojat – Vanda vävare ry:n nykyisen **kunniapuheenjohtaja Liisa Mäkisen** sanojen mukaan kovaa. Lehtiin kirjoitti mm. kutojien **ensimmäinen puheenjohtaja Eeva K. Varner**. **Vantaanpuistoseuran puheenjohtaja Esa Laaksonen** halusi kirjaston Vantaanlaaksoon ja piti mahdollisena kutojien tilojen liittämistä kirjaston yhteyteen.

Seura osallistui mahdollisten tilojen etsimiseen. **Eva K. Varner** ehdotti kirjastolle tyhjää tonttia Vantaanpuiston vierestä, mutta kirjastoksi päätettiin kunnostaa kudonta-aseman vanhat tilat Vantaankosken vanhassa koulussa. Kutojat puuttuivat myös kirjaston remonttiin vaatimalla inva-WC:eitä ja jopa toimenpidekieltoa kaupungilta. Kudonta-aseman puolesta taistelleet kutojat joutuivat kuitenkin taipumaan kaupunginhallituksen päätöksen edessä lopettaa ensimmäisenä kudonta-asemana juuri Vantaankosken kudonta-asema. Lannistuttu ei, **vaan Liisa Mäkinen** lausui yhdistyksen perustamissanat Vantaankosken vanhalla koululla pidetyssä näyttelyssä.

Vantaan kutojat ry. – Vanda Välvare rf:n

perustamiskokous pidettiin **12.6.1990**

Vantaankosken vanhalla koululla näyttelyn yhteydessä. Yhdistys perustettiin ylläpitämään ja edistämään käden taitoja Vantaalla.

Perustamiskokouksessa oli läsnä 16 Vantaan kudonta-asetalla käynnyttä kutojaa, joista jäsenenä vuonna 2019 on enää yhdistyksen kunniapuheenjohtaja **Liisa Mäkinen**.

Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin **Eeva Varner** ja varapuheenjohtajaksi **Liisa Mäkinen**.

Jäseniä oli 35 ja heidän keski-ikänsä oli 60 vuoden tunteissa.

Vantaan kutojat – Vanda välvare ry

Aluksi pidettiin yhdistyksen kokoukset puheenjohtaja **Eevan** kotona ja Vantaanpuiston seurakunnan kerhohuoneella ja järjestettiin pienimuotoisia myyjäisiä. Vanhalla kudonta-asetalla kudottuja tuotteita myytiin näyttelyissä, jotta saataisiin rahaa yhdistyksen toimintaa varten.

Ensimmäisen vuoden aikana kerättiin rahaa ja etsittiin tiloja Vantaanpuistosta. Björkhemissä järjestettiin näyttelyitä kerran vuodessa. Perheenjäsenet osallistuivat näyttelyiden ja myyjäisten järjestelyihin, lapset olivat mukana ja puoliset osallistuivat tarjoilujen tekemiseen esimerkiksi grillaamalla ja lämmittämällä hernekeittoa. Jäsenet rahoittivat itsekin toimintaa tarvittaessa ja käyttivät vapaa-aikansa yhdistyksen hyväksi tehtäviin töihin.

Alkupääomaa kerättiin yhdistyksen jäseniltä: ne, jotka maksoivat 500 mk, saivat ainaisjäsenyyden, joka vapautti heidät vuosimaksusta. Kokoon saatiin noin 3000 mk. (Nykyisten yhdistyksen sääntöjen mukaan ainaisjäsenyys on purettu. Vain kunniapuheenjohtaja on vapautettu vuosittaisesta jäsenmaksusta.)

Yhdistyksen perustamisen ensimmäisen vuoden aikana kokoon saatiin noin 3000 mk. Jäsenmaksu oli vain 10 mk. Varojen keräämiseksi tehtiin mm. teddykankaisia makaavia koiria, joita myytiin 20 markan kappalehintaan.

Punainen tupa

Vuonna 1991 **Bror Hult** tuli yhteen Vantaan kutojien järjestämään näyttelyyn ja sai kahvikupin ääressä istuessaan tietää kudontatilojen puuttumisesta. Hän kysyi, että kelpaisiko tarkoitukseen vanha Museoviraston suojelema talo, Nedre Månsas, joka sijaitsi lähellä Björkhemia. Yhdistyksen jäsen **Liisa Viitanen** kävi katsomassa taloa – punaista tupaa - ja Vantaan kutojissa sovittiin, että vuokrataan **Hultin** tarjoamat kaksi huonetta talosta väliaikaisena ratkaisuna vuodeksi kerrallaan. Vuosivuokra oli 500 mk ja vuokrasopimuksen irtisanomisaika oli 6 kk eli puolen vuoden sykleissä toimittiin ja sitten taas jännitettiin vuokrasopimuksen jatkumista.

Jäsenet toivat omia huonekalujaan, jotta tila saatiin kalustettua. Jäsen **Leena Loponen** lahjoitti omat kangaspuunsa. Aluksi toimittiin kahdessa huoneessa, mutta kolmen vuoden jälkeen tilat laajenivat sataan neliöön. **Hult** teki yhteen huoneeseen huopalattian ja siitä tehtiin olohuone, koska huopalattia ei sovellu kangaspuille.

Vantaan kaupungin kulttuuriorganisaatio tilasi kudonta-asemalta **Axel Holmbergin** ostaman vihkiryijyn. Ryijy oli alun perin Vantaan alueelta ja se haluttiin säilyttää kuvaamaan vantaalaista käsityötä. **Martinkylän ryijyn** malli kopioitiin ja **Liisa Viitanen** kutoi sen täsmälleen alkuperäisen näköiseksi – kaikkine virheineen. Sen myynnistä saatiin yhdistykselle 10.000 mk. Lankoja oli varattu runsaasti ja niitä jäi yli – näistä kudottiin toinen ryijy, joka on edelleen nykyisen kudonta-aseman **Kankurilan** seinällä.

Toiminta alkoi **Punaisessa tuvassa** kesäkuussa 1991. Aluksi järjestettiin kerhoja kuten kukkakerho sekä myyjäisiä Vantaanpuiston ja Myyrmäen kirjastoissa. Punaisessa tuvassa ei voinut järjestää myyjäisiä. Punaiseen tupaan saatiin kolmentoistavuoden aikana kuudet kangaspuut.

Muutto Luhtimäkeen

Vuonna 2013 varapuheenjohtajana toiminut **Mervi Nuutinen** sai kuulla Varistossa osoitteessa Luhtimäki 2 tyhjiällä olevasta entisestä kaupan 240 m²:n tilasta, jota hän ehdotti yhdistyksen uusiksi kudontatiloiksi. Yhdistyksen ylimääräisessä jäsenkokouksessa esiteltyä vaihtoehtoa mietittiin ja taloudellisia seikkoja pohdittiin, koska vuokra oli huomattavasti kalliimpi kuin entisellä Punaisella tuvalla.

Puheenjohtaja Liisa Mäkinen ja **varapuheenjohtaja Mervi Nuutinen** kävivät tutustumassa uusiin tiloihin ja yhdessä he päättivät ehdottaa seuraavassa ylimääräisessä jäsenkokouksessa muuttoa Varistoon.

Päätös Varistoon muutostakaan ei ollut helppo, lobbaus oli lähes yhtä kovaa kuin aikoinaan Vantaan kudonta-aseman lopettamisen yhteydessä. Asiaa käsiteltiin useammassa kokouksessa ennen muuton hyväksymistä. Osa asiaa vastustavista jäsenistä jäikin pois yhdistyksen toiminnasta muuton vuoksi.

Muuttopäivä Varistoon oli suuren uuden alku

Ensin piti tietysti kutoa pois kaikki silloin kangaspuissa olleet matot. Sen jälkeen oli kaikki kangaspuut purettava osiksi kuljetusta varten. Jälleen kerran jäsenistön yhteistoiminta oli voimaa, kun tarvittiin peräkärriä ja autoja tavarapaljouden siirtämiseen.

Eikä siinä kaikki – koska kangaspuut oli myös rakennettava takaisin kudontakuntoon – mahdollisimman pian. Taas jäsenistö osoitti mahtivoimansa. Muutamassa viikossa oltiin asetettu **Kankurilaan**, mikä annettiin nimeksi uusille tiloille.

Variston tilat sijaitsevat kävelytien varressa. Moni uusi jäsen on löytänyt uuden harrastuksen tai lenkkeilijä ostopaikan ohi kulkiessaan.

Jäsenkunta on kasvanut tasaista vuosivauhtia ja jäseniä on 78 vuonna 2019. Alusta lähtien on pidetty myyjäisiä pari kertaa vuodessa ja askartelutuokioita sekä kuteiden leikkuutalkoita. Perinteisiin kuuluu edelleen joka vuosi jäsenille järjestettävät kesäretki sekä joulupuuro.

Vantaalla 22.10.2019

Historiikin on koonnut vuonna 2015 Vantaan kutojien jäseneksi liittynyt Marja Salin. Lähteinä on käytetty Kankurilassa olevia leikekirjojen lehtileikkeitä ja yhdistyksen pöytäkirjoja. Suurimman panoksen asiasisältöön on antanut yhdistyksen nykyinen kunniapuheenjohtaja Liisa Mäkinen. Nykyinen puheenjohtaja Mervi Nuutinen on lisännyt Varistoon muuttoon liittyviä asioita sekä oikolukenuut viimeiset tekstiversiot.